

Тернопільська обласна рада
Управління освіти і науки Тернопільської облдержадміністрації
Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія ім. Тараса Шевченка

Кафедра теорії і методики трудового навчання та технологій

ЗАТВЕРДЖЕНО
Проректор з навчальної роботи

М.Б. Боднар

«30» серпня 2019 р.

М.Б. Боднар

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА ОХОРОНА ПРАЦІ

рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(за скороченим терміном навчання)

галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

спеціальність 015 Професійна освіта (Деревообробка)

освітньо-професійна програма Професійна освіта (Деревообробка)

Кременець – 2019

Шабага С.Б. робоча програма з нормативної навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» для здобувачів спеціальності 015 Професійна освіта (Деревообробка). Кременець: 2019. 16 с.

Розробники: Шабага Степан Богданович – доцент, доцент кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій, кандидат педагогічних наук.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії і методики трудового навчання та технологій

Протокол №1 від «30» серпня 2019 року

Завідувач кафедри теорії і методики
трудового навчання та технологій

Н.В. Бабій

Вступ

Анотація. Програма навчальної дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (Деревообробка), освітньо-професійної програми Професійна освіта (Деревообробка).

Ключові слова: безпека, безпечне середовище, здоров'я, надзвичайні ситуації, травматизм, державний нагляд, умови праці.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка	денна форма навчання
	Спеціальності 015 Деревообробка	нормативна
Рік підготовки:		
2-й		
Семестр		
3-й		
Лекції		
Модулів – 1	Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра	18 год.
Змістових модулів – 2		Практичні, семінарські
Загальна кількість годин - 90		16 год.
		Самостійна робота
		56 год.
		Вид контролю
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 самостійної роботи студента – 2,2		залік

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:
для денної форми навчання – 38%/62%;

2. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Людина та її здоров'я – найбільша цінність держави, яка докладає великих зусиль, створюючи умови безпечної життєдіяльності людини як у середовищі мешкання, так і в середовищі праці. Одним із ключових завдань державної політики України на найближчу перспективу, визначено зниження рівня техногенно-екологічних ризиків та захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.

Зважаючи на це, спільним наказом Міністерства освіти і науки України, Міністерства України з питань надзвичайних ситуацій та у справах захисту населення від наслідків Чорнобильської катастрофи та Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду від 21.10.2010 №969/922/216 дисципліни «Безпека життєдіяльності» та «Основи охорони праці» були віднесені до рекомендованих навчальних дисциплін, які вивчаються в усіх вищих навчальних закладах країни в циклі професійної та практичної підготовки фахівців ступеня бакалавра.

Мета вивчення дисципліни полягає у набутті студентом компетенцій, знань та умінь для здійснення професійної діяльності з урахуванням ризику виникнення небезпечних подій, техногенних аварій та природних небезпек, які можуть привести до нещасних випадків, а також формування у студентів відповідальності стосовно особистої та колективної безпеки. В результаті вивчення дисципліни випускники повинні бути здатними до вирішення професійних задач із збереженням особистих працездатності та здоров'я, а також здоров'я оточуючих.

В результаті вивчення дисципліни «Безпека життєдіяльності та охорона праці» студенти у повинні мати такі компетенції.

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в професійній освіті, що передбачає застосування теорій і методів педагогічної науки та інших наук відповідно до спеціалізації Деревообробка і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетенції:

ЗК-3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК-4. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК-5. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності.

ЗК-9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК-10. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-11. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

Фахові компетентності:

ФК-1. Здатність до формування в учнів закладів професійної та професійно-технічної освіти ключових і предметних компетентностей з професійного навчання.

ФК 13. Знання загальних питань техніки та виробництва, в тому числі питань, пов'язаних з охороною праці та безпекою життєдіяльності, будови та принципів дії технічних систем.

ФК-14. Здатність до творчого процесу: генерування ідей, висування гіпотез, асоціативного мислення тощо.

Програмні результати навчання:

ПРН 6. Визначати рівень особистісного і професійного розвитку; планувати, проектувати, конструювати, організовувати й аналізувати свою педагогічну діяльність на основі засвоєних компетентностей; моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення; виявляти здатність до самоорганізації професійної діяльності, застосовувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних практичних задач; демонструвати знання методів формування навичок самостійної роботи.

ПРН8. Знати основні положення в галузі безпеки життєдіяльності та охорони праці у професійній діяльності; знати причини нещасних випадків та вміти планувати заходи з профілактики виробничого травматизму і професійної захворюваності, вміти аналізувати відповідність обладнання, котре використовується, вимогам безпеки; здатність нести відповідальність ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та навчальних ситуаціях; знати і дотримуватися правил безпечної експлуатації інструментів і технологічного обладнання, пожежної безпеки та захисту довкілля, уміти забезпечувати їхнє дотримання учнями.

ПРН9. Уміти обробляти дані з використанням інформаційних та комунікаційних технологій; використовувати бібліотеки, інформаційні бази даних, Інтернет ресурси для пошуку і аналізу необхідної інформації.

ПРН 10. Застосовувати набуті знання для виконання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1

Безпека життєдіяльності.

1. Основні поняття та визначення БЖД.

БЖД – як категорія. Наукові основи БЖД. Поняття небезпеки, небезпечних ситуацій. Поняття потенційної небезпеки. Класифікація небезпек. Характеристика небезпечних та шкідливих факторів, принцип їх нормування. Ризик – як оцінка небезпек. Системний (або комплексний) аналіз безпеки життєдіяльності.

2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.

Людина, як біологічний та соціальний суб'єкт. Середовище життєдіяльності людини. Природне середовище. Соціально-політичне середовище. Техногенне середовище (техносфера). Вплив діяльності людини на навколишнє середовище. Пожежна безпека.

3. Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті.

Техногенні небезпеки та їх уражаючі фактори. Шум, вібрація та захист від них. Випромінювання та захист від них. Іонізуючі випромінювання, радіоактивна небезпека. Електромагнітні випромінювання. Хімічні фактори небезпек. Біологічно небезпечні фактори та захист від них. Психофізіологічні фактори небезпек.

4. Небезпеки, що ведуть до НС та заходи зниження їх наслідків

Природні небезпеки. Техногенні небезпеки. Соціально - політичні небезпеки. Комбіновані небезпеки. Небезпеки в сучасному урбанізованому середовищі.

5. БЖД в умовах надзвичайних ситуацій (НС).

Причини виникнення та класифікація НС. Запобігання виникненню НС. Інформація про загрозу або виникнення НС, поведінка та дії в цих умовах. Оперативне управління за умов НС. Пункти управління НС. Організація ліквідації наслідків НС. Карантин та інші санітарно – профілактичні заходи. Організація життєзабезпечення населення в НС.

Модуль 2.

Охорона праці.

6. Теоретичні питання охорони праці.

Передмова: сучасний стан ОП в Україні та за кордоном; соціально-економічне значення охорони праці; зміст навчальної дисципліни. Середовище мешкання людини, його небезпечні та шкідливі виробничі фактори. Класифікація небезпечних та шкідливих виробничих факторів та принцип їх нормування. Особливості умов праці. Аналіз умов праці. Аналіз, прогнозування, профілактика травматизму та професійної захворюваності на виробництві.

7.Правові питання охорони праці.

Основні законодавчі та нормані акти з охорони праці. Державний нагляд і громадський контроль за охороною праці. Обов'язки роботодавця щодо створення безпечних і не шкідливих умов праці. Обов'язки працівників щодо виконання вимог нормативних актів про ОП. Нормування робочого часу та відпочинку. Відповідальність за невиконання вимог з охорони праці.

8.Організаційні питання охорони праці.

Система державного управління охороною праці в Україні. Служба охорони праці та її задачі. Навчання з охорони праці. Кабінети з ОП. Атестація робочих місць за умовами праці.

9. Основи виробничої санітарії та гігієни.

Закон України «Про забезпечення санітарного та епідеміологічного благополуччя населення». Гігієна праці, виробнича санітарія та особиста гігієна. Метеорологічні параметри, їх вплив на людину. Освітлення виробничих приміщень, принцип нормування. Вентиляція виробничих приміщень. Виробничий шум, вібрація та захист від них.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	всього:	у тому числі		
		л	п	с.р.
Модуль 1.				
Безпека життєдіяльності				
1. Основні поняття та визначення БЖД.	10	2	2	6
2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	10	2	2	6
3. Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті.	10	2	2	6
4. Небезпеки, що ведуть до НС та заходи зниження їх наслідків.	10	2	2	6
5. БЖД в умовах надзвичайних ситуацій (НС).	10	2	2	6
Змістовий модуль 2				
Охорона праці				
6. Теоретичні питання охорони праці.	8	2		6
7. Правові питання охорони праці.	8	2		6
8. Організаційні питання охорони праці.	10	2	2	6
9. Основи виробничої санітарії та гігієни.	14	2	4	8
Всього:	90	18	16	56

5. Тематика практичних занять

№з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Ризиковий баланс та оцінка небезпек	2
2	Людина – як елемент системи «людина – життєве середовище».	2
3	Небезпеки життєдіяльності у виробничій сфері та побуті. Засоби їх попередження.	2
4	Небезпеки, що ведуть до надзвичайних ситуацій.	2
5	Безпека життєдіяльності в умовах надзвичайних ситуацій	2
6	Дослідження мікрокліматичних умов виробничих приміщень. Дослідження освітленості виробничих приміщень.	2
7	Дослідження параметрів загазованості та запиленості повітря виробничих	2

	приміщень. Розрахунок вентиляції виробничих приміщень.	
8	Навчання з охорони праці. Розслідування та облік НВ на виробництві.	2
Всього:		16

7. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

8. Самостійна робота

№ з/п	Теми курсу для вивчення під час самостійної роботи	Кількість годин
1	Основні поняття та визначення у галузі безпеки життєдіяльності та охорони праці. Статистика та причини виробничого травматизму	3
2	Введення до змісту законодавчих документів України з охорони праці	3
3	Управління охороною праці в Україні	3
4	Фактори виробничої небезпеки та їх усунення	3
5	Виробничий травматизм та профзахворювання, їх попередження	3
6	Психофізіологія праці	3
7	Професійний стрес	3
8	Психологія безпеки	3
9	Основи гігієни праці та виробничої санітарії	4
10	Охорона праці при роботі за персональним комп'ютером	4
11	Безпека при роботі з джерелами іонізуючих та електромагнітного випромінювання	4
12	Електробезпека	4
13	Пожежна безпека на виробництві	4
14	Небезпечні та шкідливі речовини	4
15	Охорона праці при роботі в лабораторії	4
16	Надання першої допомоги потерпілим у результаті нещасного випадку	4
Всього:		56

9. Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання виконується студентом даних видів:

- реферат з певної теми;
- творча робота з окремих тем програми.

***Вимоги до написання реферату (наукового дослідження) включають:
структура:***

- вступ - зазначається тема, мета та завдання роботи та основні її положення;
- теоретичне обґрунтування - виклад базових теоретичних положень, законів, принципів тощо;
- основні результати роботи та їх обговорення - подаються схеми, малюнки, моделі, описи, систематизована інформація та її аналіз тощо;
- висновки;
- список використаних джерел;
- додатки.

10. Питання до екзамену

1. У чому полягає різниця між небезпечними та шкідливими виробничими факторами?
2. Що таке охорона праці? Які завдання вона вирішує та яка її структура?
3. Як класифікуються нещасні випадки? Що таке нещасний випадок, пов'язаний з виробництвом?
4. Що таке аварії та як вони класифікуються?
5. Як здійснюється системний аналіз в охороні праці?
6. Охарактеризуйте основні групи причин виробничого травматизму та професійних захворювань і групи заходів щодо їх попередження.
7. Що таке виробничий ризик і як він оцінюється?
8. Наведіть класифікацію умов праці.
9. Як здійснюється аналіз умов праці?
10. Охарактеризуйте основні методи аналізу виробничого травматизму.
11. У чому полягає призначення аналізу виробничого травматизму, які існують групи методів аналізу виробничого травматизму?
12. Що таке та як визначаються коефіцієнт частоти травматизму, коефіцієнт важкості травматизму, коефіцієнт виробничих втрат?
13. У чому суть топографічних, монографічних, економічних та ергономічних методів аналізу травматизму?
14. З якою метою і яким чином оцінюється стан умов праці на виробництві?
15. Які умови праці вважаються оптимальними, а які допустимими?
16. Що таке шкідливі умови праці, як вони класифікуються?
17. Що таке екстремальні умови праці, коли вони дозволяються?
18. Що є базою законодавства України про охорону праці та які основні закони складають це законодавство?
19. Як застосовуються в Україні норми міжнародного законодавства про охорону праці?
20. У чому полягають основні принципи державної політики в галузі охорони праці?
21. Яким чином здійснюється страхування від нещасних випадків на виробництві, і в чому полягають завдання цього страхування?
22. Як здійснюється фінансування Фонду соціального страхування від
23. Яким чином відшкодовується шкода працівнику в разі його травмування

або захворювання на виробництві?

24. Як відшкодовується шкода членам сім'ї загиблого на виробництві?

25. Які органи в нашій країні здійснюють державне управління охороною праці?

26. Які додаткові функції державного управління охороною праці виконують Мінпраці, МОЗ, ДСНС?

27. У чому полягає суть державного нагляду за охороною праці та які органи здійснюють його?

28. У чому полягає суть громадського контролю за охороною праці та хто здійснює його?

29. У чому полягають обов'язки роботодавця щодо забезпечення вимог законодавства про охорону праці?

30. Які основні обов'язки та права служби охорони праці на підприємстві?

31. У чому полягають повноваження комісії з питань охорони праці на підприємстві?

32. У чому полягають обов'язки працівників щодо виконання вимог охорони праці?

33. Як реалізується принцип безперервності навчання з охорони праці?

34. Як здійснюється навчання працівників з охорони праці при прийнятті на роботу та під час роботи на підприємстві?

35. Як здійснюється навчання з охорони праці посадових осіб і спеціалістів?

36. Що таке інструктажі з охорони праці, які існують види інструктажів, у чому призначення вступного та повторного інструктажів?

37. Коли і хто проводить повторні, позапланові та цільові інструктажі з охорони праці, яким чином вони оформляються?

38. Як здійснюється контроль за станом охорони праці?

39. Як проводиться розслідування нещасного випадку на виробництві без важкого чи смертельного наслідку з одним потерпілим?

40. Як проводиться розслідування смертельних, групових і з тяжкими наслідками нещасних випадків на виробництві?

41. Як проводиться розслідування професійних захворювань?

42. Яким чином реєструються нещасні випадки на виробництві та професійні захворювання?

43. Охарактеризуйте порядок проектування вентиляції.

44. Охарактеризуйте природну та штучну вентиляцію та кондиціонування повітря.

45. Охарактеризуйте загальні уявлення про світло й основні світлотехнічні поняття.

46. Охарактеризуйте природне освітлення виробничих приміщень.

47. Охарактеризуйте методи захисту від вібрації.

48. Охарактеризуйте основні параметри електромагнітних полів.

49. Охарактеризуйте дію на людину електромагнітних випромінювань радіочастотного діапазону.

50. Охарактеризуйте принципи нормування параметрів електромагнітних

випромінювань.

51. Охарактеризуйте ультрафіолетові випромінювання: параметри, вплив на людину, нормування та методи захисту.
52. Охарактеризуйте лазерні випромінювання: параметри, біологічна дія, нормування та вимоги безпеки.
53. Дія електричного струму на організм людини. Електричні травми.
54. Чинники, що впливають на наслідки ураження електричним струмом.
55. Класифікація приміщень за небезпекою електротравм.
56. Причини електротравм.
57. Надання першої допомоги при ураженні електричним струмом (масаж серця, штучне дихання).
58. Визначення понять «пожежа» та «пожежна безпека». Небезпечні та шкідливі фактори, що пов'язані з пожежами.
59. Основні причини пожеж. Класифікація видів горіння. Класи пожеж.
60. Система запобігання пожеж.
61. Пожежна сигналізація. Засоби виявлення пожежі та сповіщення про пожежу.
62. Способи та засоби гасіння пожежі. Вогнегасні речовини. Первинні засоби гасіння пожежі.
63. Евакуація людей при пожежі. Засоби колективного й індивідуального захисту людей від небезпечних і шкідливих факторів пожежі. Протидимовий захист.
64. Система організаційно-технічних заходів пожежної безпеки.
65. Державний пожежний нагляд.
66. Проблема безпеки життєдіяльності людини і суспільства в сучасних умовах.
67. Актуальність проблеми безпеки життєдіяльності в сучасний період.
68. Поняття сталого розвитку суспільства.
69. Поняття безпеки, небезпечних ситуацій.
70. Номенклатура, ідентифікація, таксономія небезпек.
71. Класифікація небезпек за джерелами їх походження і їх загальні характеристики.
72. Загальні поняття про техногенні джерела небезпек.
73. Джерела соціальних та політичних небезпек.
74. Класифікація факторів небезпек за ступенем їх дії на людину.
75. Класифікація небезпечних та шкідливих факторів за характером та природною дією.
76. Шкода як наслідок дії небезпек. Квантифікація небезпек.
77. Ризик як кількісна характеристика оцінки ступеня небезпеки (шкоди).
78. Управління ризиком з метою підвищення рівня безпеки.
79. Системний аналіз у безпеці життєдіяльності.
80. Поняття “життя”, “діяльність”, “життєдіяльність”.
81. Людина, її біологічні та соціальні ознаки.
82. Праця як цілеспрямована діяльність людини, позитивні та негативні наслідки праці.

83. Загальні поняття середовища життєдіяльності людини і його класифікація.
84. Характеристика природного середовища, його параметри і значення для забезпечення життєдіяльності людини.
85. Техносфера як одна з умов життєдіяльності людини і її складові частини.
86. Основні визначення здоров'я.
87. Фактори, що впливають на здоров'я людини.
88. Загальні відомості про техногенні небезпеки.
89. Дія шуму на організм людини.
90. Вібрація та вплив її на організм людини.
91. Іонізуючі випромінювання та їх характеристики.
92. Джерела іонізуючих випромінювань.
93. Біологічна дія іонізуючого випромінювання на людину.
94. Радіаційна безпека.
95. Дія електричного струму на організм людини.
96. Небезпечна дія електромагнітного випромінювання на організм людини.
97. Загальна характеристика шкідливих хімічних речовин і їх класифікація.
98. Токсична дія шкідливих хімічних речовин на організм людини.
99. Патогенні організми. Хвороби, які вони викликають та захист від них.
100. Фізична і розумова діяльність людини і їх особливості.
101. Особливості діяльності працівників правоохоронної системи та податкової служби.
102. Небезпеки техногенного характеру. Аварії та катастрофи.
103. Пожежі та вибухи на виробничих об'єктах і причини їх виникнення.
104. Соціально-політичні небезпеки та їх класифікація.
105. Безпека економічної діяльності.
106. Тероризм як форма політичного екстремізму.
107. Злочинність як гостра соціальна проблема сучасності.
108. Алкоголь і здоров'я. Шкода від п'янства та алкоголізму.
109. Тютюнопаління та його наслідки.
110. Комбіновані небезпеки та їх класифікація.
111. Вплив здорового способу життя на життєдіяльність людини.
112. Основні законодавчі і нормативні акти з питань безпеки життєдіяльності.
113. Органи управління і контролю за дотриманням вимог безпеки життєдіяльності.

11. Методи навчання

1. Словесні: пояснення; розповідь; бесіда.
2. Практичні : лабораторні роботи.
3. Наочні: ілюстрування; демонстрування.

12. Методи контролю

Фронтальне та індивідуальне опитування, контрольна робота, залік.

13. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота		ІНДЗ	Сума 100
M1	M2	28	100
40	32		

Критерії оцінювання заліку

Оцінка екзамену здійснюється за шкалою:

Кількість балів «100»: студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, виявляє творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, самостійно знаходить необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння, переконливо аргументує відповіді, не допускає помилок.

Кількість балів «90»: студент вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, вміє самостійно здобувати знання, самостійно знаходить необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання, допускає незначні помилки.

Кількість балів «80»: студент володіє вивченим обсягом матеріалу, вміє узагальнювати, систематизувати інформацію; правильно відповідає на питання, але є незначні помилки.

Кількість балів «70»: студент відтворює понад 70% теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень матеріалу; може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є суттєві.

Кількість балів «60»: студент відтворює понад 60% теоретичного матеріалу на репродуктивному рівні, має середній рівень оволодіння матеріалом; виправляє помилки, серед яких є значна кількість суттєвих.

Кількість балів «50»: студент відтворює 34-59% навчального матеріалу; виявляє знання і розуміння основних положень, але допускає значні помилки при розв'язанні практичного питання модульного контролю.

Кількість балів «40»: студент відтворює 25% навчального матеріалу, має низький рівень підготовки, дає відповіді не на всі питання, допускає значні помилки при розв'язанні практичного завдання.

Кількість балів «30»: студент має низький рівень засвоєння знань, на питання відповідає фрагментарно, допускає значні помилки при розв'язанні практичного питання модульного контролю.

Кількість балів «20»: має низький рівень, відтворює менше 15% навчального матеріалу, не може розв'язати практичне завдання.

Кількість балів «10»: студент має низький рівень, відтворює менше 5% навчального матеріалу, не може розв'язати практичне завдання.

Кількість балів «0»: відсутність будь-яких знань, або відсутність студента при написанні екзамену.

За кожне семінарське, практичне заняття (всіх дев'ять занять) за темою студент отримує максимум 8 балів. ІНДЗ оцінюється в 28 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Рекомендована література

Базова література

1. Безпека життєдіяльності (забезпечення соціальної, техногенної та природної безпеки): Навч. посібник/ В.В. Бегун, І.М. Науменко – К., 2004. – 328с.
2. Безпека життєдіяльності: Всеукраїнський науково-методичний журнал. – К.: Основа, 2003.
3. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін. Безпека життєдіяльності: Навчальний посібник / За ред. В.В. Березуцького. – Х.: Факт, 2005. – 348 с.
4. Желібо Є.П, Н.М. Заверуха, В.В. Зацарний. Безпека життєдіяльності. 2003
5. Катренко Л.А., Пістун І.П. Охорона праці в галузі освіти. – Суми: Університетська книга, 2005. – 304 с.
6. Москальова В.М. Основи охорони праці. – К.: ВД "Професіонал", 2005. – 672 с.
7. Наказ Державного комітету України з промислової безпеки, охорони праці та гірничого нагляду №3328 від 12.2007 р. про затвердження «Правил вибору та застосування засобів індивідуального захисту органів дихання».
8. Основи охорони праці: Підручник. 2-ге видання / К.Н.Ткачук, М.О. Халімовський, В.В. Зацарний та ін. – К.: Основа, 2006 – 448 с.
9. Основи охорон праці. Навчально-методичний посібник. /М. М. Сакун, І. В. Москалюк; ОДАУ/. Кафедра безпеки життєдіяльності. – Одеса: «Видавництво ВМВ», 2010 – 160 с.
10. Основи охорон праці. Навчально-методичний посібник. /М. М. Сакун, І. В. Москалюк; ОДАУ/. Кафедра безпеки життєдіяльності. - Херсон: «Южполіграфсервіс», 2013 – 67 с.
11. Основи охорони праці. / В.В. Березуцький, Т.С. Бондаренко, Г.Г.Валенко та

- ін./ за ред. В.В. Березуцького. – Х.:Факт, 2005. – 480 с.
12. Охорона праці : Науково-виробничий журнал / Гол. ред. М. Г. Яковенко. – К. : Охорона праці, 1994.
 13. Пожежна безпека: науково-виробничий журнал / гол. ред. В. Я. Городецький. – К. : Спецпожсервіс, 1996.
 14. Саkun М.М. Конспект лекцій з дисципліни «Безпека життєдіяльності».- Одеса: ОДАУ, 2010
 15. Саkun М.М., Нагорнюк В.Ф. Інформаційний пакет методичних матеріалів до практичних занять з дисципліни БЖД.- Одеса: ОДАУ, 2009.
 16. Шабага С.Б., Білосевич І.А., Сапожник Г.В., Олексюк М.П. / Основи охорони праці : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів. Кременець : ВЦ КОГПА ім. Тараса Шевченка, – 2015. – 279 с.
 17. <http://www.ozon.com.ua/ua/kontakty/> E-mail: nop@ozon.com.ua.
 18. <http://www.ua.all.biz/uk/respiratory-bgg1000266>.
 19. <http://www.ua.all.biz/uk/zasoby-zahystu-organiv-dyhannya-bgc3847>.

Допоміжна література

1. Гандзюк М.П., Желібо Є.П., Халімовський М.О. Основи охорони праці: Підручник / За ред. М.П.Гандзюка. – К.: Каравела, 2004. – 408 с.
2. Гогіташвілі Г.Г., Лапін В.М. Основи охорони праці. К.: Знання, 2008. 302 с.
3. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці. Підручник. – Львів: УАД, 2006. – 336 с.
4. Жидецький В.Ц., Джигирей В.С., Сторожук В.М., Туряб Л.В., Лико Х.І. Практикум із охорони праці. Львів: Афіша, 2000. 352 с.
5. Запорожець О.І., Протоєрейський О.С., Франчук Г.М., Боровик І. М. Основи охорони праці. Підручник. – К.: Центр учбової літератури, 2009. – 264 с.
6. Пістун І.П., Кіт Ю.В. Безпека життєдіяльності (психофізіологічні аспекти). Практичні заняття. – Львів: Афіша. 2000. – 238 с.
7. Психологія безпеки. Сост. В.З.Шишков, В.И.Тарадай. – К.: НИН-ЦОП. 1996. – 62 с.
8. Русаловський А.В. Правові та організаційні питання охорони праці: На-вч. посіб. – 4-те вид. – К.: Університет «Україна», 2009. – 295 с.
9. Толочек В.А. Современная психология труда. – СПб.: Питер, 2006. – 479 с.